

Пономарьов Владислав Дмитрович, аспірант кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин, +38(067)940-16-81; Vladyslav.Ponomarov@emmb.khpi.edu.ua, ORCID ID: 0009-0003-4616-000X
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (Харків, Україна)

РЕСУРСНО-ПРИБУТКОВА МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті досліджено підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємств на основі ресурсно-прибуткової моделі. Запропоновано концептуальний підхід, що враховує взаємозв'язок між використанням ресурсів та отриманням прибутку, що дозволяє комплексно оцінювати ефективність господарської діяльності підприємства. Розглянуто основні складові ресурсного потенціалу підприємства, серед яких матеріальні, фінансові, трудові та інформаційні ресурси. Проведено аналіз чинників, що впливають на формування прибутку, зокрема продуктивності використання ресурсів, рівня операційних витрат та управлінських рішень. Автор пропонує методику розрахунку ефективності на основі інтегрованого підходу, що включає оцінку рентабельності, продуктивності та інтенсивності використання ресурсів. Запропонована модель дозволяє виявляти резерви підвищення ефективності діяльності підприємства, що є важливим для стратегічного планування та прийняття управлінських рішень. Результати дослідження можуть бути корисними для керівників підприємств, фінансових аналітиків та економістів, які займаються оцінкою та підвищенням ефективності господарської діяльності.

Ключові слова: економічна оцінка, ефективність, діяльність підприємства, ресурси, прибуток, модель

Ponomarev Vladyslav, Postgraduate Student of the Department of Business Economics and International Economic Relations, tel.+380679401681; e-mail: Vladyslav.Ponomarov@emmb.khpi.edu.ua, (ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-4616-000X>)

National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (Kharkiv, Ukraine)

RESOURCE-PROFITABLE MODEL OF ASSESSING THE EFFICIENCY OF ENTERPRISE ACTIVITY

Abstract. The article studies approach to assessing the efficiency of enterprises on the basis of the resource-profit model. A conceptual approach is proposed, which takes into account the relationship between the use of resources and profit, which allows a comprehensive assessment of the efficiency of economic activity of the enterprise. The main components of the resource potential of the enterprise, including material, financial, labor and information resources, are considered. profit formation, in particular the productivity of resource use, the level of operating costs and management decisions. The author proposes a methodology for calculating efficiency based on an integrated approach, which includes an assessment of profitability, productivity and intensity of resource use. The proposed model allows you to identify reserves for increasing the efficiency of the enterprise, which is important for strategic planning and managerial decision-making. The results of the study can be useful for business managers, financial analysts and economists who are engaged in assessing and improving the efficiency of economic activities.

Keywords: *economic assessment, efficiency, enterprise activity, resources, profit, model*

Постановка проблеми. В сучасних умовах економічної нестабільності та жорсткої конкуренції особливої актуальності набуває питання оцінювання ефективності діяльності підприємств. Традиційні підходи, що базуються виключно на фінансових показниках, не завжди дають повне уявлення про реальний стан підприємства, оскільки не враховують рівень використання ресурсів та їх вплив на кінцеві результати господарської діяльності [7, 11, 14, 19].

Ресурсно-прибуткова модель оцінювання ефективності діяльності підприємства дозволяє комплексно аналізувати взаємозв'язок між ресурсами, що залучаються, та отриманими економічними результатами. Вона забезпечує більш глибоке розуміння факторів, які впливають на прибутковість підприємства, та дозволяє знаходити резерви для її підвищення.

Мета даного дослідження – розробка та обґрунтування ресурсно-прибуткової моделі оцінювання ефективності діяльності підприємств, яка дозволяє враховувати як витрати ресурсів, так і кінцевий фінансовий результат. Досягнення цієї мети передбачає вирішення таких завдань: аналіз існуючих підходів до оцінювання ефективності діяльності підприємств; визначення основних складових ресурсного потенціалу підприємства та їх впливу на прибутковість; розробка ресурсно-прибуткової моделі оцінювання ефективності підприємства; обґрунтування практичного застосування запропонованої моделі та її можливостей для підвищення ефективності господарської діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ефективності діяльності підприємств є актуальною темою в економічній науці, що знаходить відображення у численних наукових публікаціях. Різні підходи до оцінювання ефективності базуються на фінансових показниках, економічних моделях, аналізі витрат та управлінських аспектах. Розробці науково-методичних засад економічної оцінки виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства присвятили свої дослідження багато вітчизняних і зарубіжних вчених. Серед них Говорушко Т. А. [4], Мехович С. А. [17], Перерва П. Г. [15,

16], Косенко О. П. [11], Ткачова Н. П., Гончарук А. Г. [5], Даньків Й. Я. [6], Іщенко О. Ф. [7], Кобелєва Т. О. [8, 16, 20], Лопатюк О. Г. [9], Кравчук А. В. [10], Череп А. В. [12], Погорєлов М. І. [13, 17], Ткачов М. М. [20], Швиданенко Г. О. [21] та ін.

Серед класичних підходів до оцінки ефективності господарської діяльності широко застосовуються фінансові показники Д. Нортон та Р. Каплана [1], авторів збалансованої системи показників (BSC), яка дозволяє оцінювати ефективність діяльності не лише за фінансовими результатами, а й за нематеріальними активами, такими як інноваційний потенціал та взаємовідносини із клієнтами; теорія ефективного використання ресурсів П. Друкера [3], в якій – акцентується увага на продуктивності ресурсів та їх оптимальному розподілі; концепція сталого розвитку підприємств М. Портера [2], де визначається ефективність через конкурентні переваги, інноваційність та стратегічне планування.

Сучасні дослідження в цій галузі зосереджуються на ресурсно-орієнтованих підходах – оцінюють ефективність підприємства через призму використання ресурсів. Інтегровані моделі оцінювання ефективності – включають методи Data Envelopment Analysis (DEA), які дозволяють оцінювати ефективність з використанням кількох вхідних і вихідних параметрів [4, 6, 9, 16]. Цифрові інструменти оцінювання передбачають застосування штучного інтелекту та аналітики великих даних (Big Data) для прогнозування ефективності підприємств [7, 12, 20].

Ресурсно-прибуткова модель, запропонована в цій статті, поєднує класичні та сучасні підходи до оцінки ефективності, дозволяючи більш комплексно аналізувати взаємозв'язок між витраченими ресурсами та отриманими фінансовими результатами. Це підсилює стратегічне управління підприємством та підвищує його конкурентоспроможність в умовах нестабільного ринку.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є розробка та обґрунтування ресурсно-прибуткової моделі оцінювання ефективності діяльності підприємства, яка дозволяє інтегрувати аналіз ресурсів та прибутковості для отримання об'єктивної картини ефективності господарської діяльності. Для

досягнення цієї мети передбачено вирішення наступних завдань: проаналізувати існуючі підходи до оцінювання ефективності діяльності підприємств; визначити ключові складові ресурсного потенціалу підприємства та їх вплив на прибутковість; розробити методичні підходи до оцінювання ефективності на основі ресурсно-прибуткової моделі; дослідити практичні аспекти застосування моделі на реальних підприємствах; обґрунтувати можливості використання розробленої моделі для підвищення ефективності стратегічного управління та оптимізації ресурсів. Запропонована модель сприятиме покращенню управлінських рішень, підвищенню продуктивності використання ресурсів та забезпеченню стабільного економічного зростання підприємств

Виклад основного матеріалу дослідження. Пропонована до практичного використання ресурсно-прибуткова модель базується на аналізі використання ресурсів та їхнього впливу на фінансові результати діяльності підприємства.

Основні підходи до формування ресурсно-прибуткових моделей, на наш погляд, включають в себе три наступні варіанти:

1. Ресурсний підхід – враховує наявні матеріальні, технічні, трудові, нематеріальні та фінансові ресурси підприємства, їхню структуру, динаміку та ефективність використання.

2. Прибутковий підхід – фокусується на результативних фінансових показниках, які гуртуються на результатах ринково-маркетингової діяльності підприємства: валовий дохід, чистий прибуток, рентабельність, економічна додана вартість (EVA).

3. Комплексний підхід – об'єднує ресурсний і прибутковий підходи, дозволяючи визначити взаємозв'язок між витратами на ресурси та отриманими доходами.

Комплексна ресурсно-прибуткова модель оцінювання ефективності діяльності підприємства ґрунтується на аналізі як використання матеріальних, технічних, фінансових, людських та нематеріальних ресурсів, так і отриманих підприємством результатів від цього використання. Пропонована модель надає можливість комплексно оцінити ефективність управлінських рішень, визначити

вузькі місця та запропонувати шляхи підвищення продуктивності. Застосування такого роду моделей оцінювана ефективності сприяє формуванню стратегічного бачення та оптимізації процесів у різних сферах діяльності промислового підприємства.

Ресурси підприємства визначають його спроможності до ефективної виробничо-комерційної діяльності, багато в чому забезпечують його можливості сталого розвитку. До ресурсів підприємства в більшості випадків відносяться матеріальні і нематеріальні складові, які використовуються ним у виробництві і збуті продукції. Ресурсна система підприємства передбачає активну взаємодію всіх її компонентів під час виробничого процесу. З метою підвищення ефективності і прибутковості підприємства його ресурсна система підлягає оптимізації та покращенню. При цьому механізм управління ресурсами та оцінювання ефективності їх використання представляється критично важливим для досягнення стратегічної мети діяльності промислового підприємства.

Сучасний склад компонентів ресурсної системи промислового підприємства представлено на рис. 1.

З рис. 1 слідує, що досить складна система ресурсних складових в цілому і забезпечує необхідний (бажаний) рівень економічної ефективності діяльності промислового підприємства. Потенціал ресурсного забезпечення, на нашу думку, є певним фундаментом соціально-економічного розвитку підприємства, якісні та кількісні характеристики ресурсного потенціалу створюють основу для якісного оцінювання можливостей (виробничих, трудових, фінансових, інформаційних) його ефективного функціонування. Ефективне використання ресурсів промислового підприємства надає реальні можливості для виробництва сучасної, продукції високої якості, що дозволить отримувати і необхідний рівень віддачі, тобто забезпечить високий рівень ефективності виробництва [11, 15, 21].

Рисунок 1 – Формування системи складових ресурсної системи промислового підприємства. Джерело: авторська розробка

Ресурсно-прибутковий підхід до оцінювання ефективності виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства пропонуємо розглядати в двох площинах:

- як результат ефективної взаємодії всіх видів ресурсів підприємства (наявних і прихованих), який чітко проявляється в ринкових (комерційних) показниках діяльності;
- як систему характеризуючих показників по кожному виду ресурсів, які характеризують реальні ресурси (задіяні у виробничому процесі) і резерви їх посилення.

Методичні рекомендації по оцінюванню ефективності діяльності підприємства, на наш погляд, повинні ґрунтуватися на загальній схемі управління ресурсним і комерційним потенціалом промислового підприємства. Управління ресурсним потенціалом промислового підприємства включає різні схеми та підходи, що дозволяють ефективно використовувати наявні ресурси для досягнення стратегічних цілей. Проведене нами дослідження дозволили виявити

різні схеми управління ефективністю використання ресурсів на промислових підприємствах, серед яких найбільш вживаними є наступні:

1. *Функціональна схема.* Включає управління окремими видами ресурсів (матеріальні, трудові, фінансові, інформаційні). Використовується у стабільних умовах, коли важлива чітка спеціалізація.

2. *Процесна схема.* Орієнтована на управління ресурсами в межах бізнес-процесів (закупівлі, виробництво, збут). Забезпечує оптимізацію витрат та підвищення продуктивності.

3. *Програмно-цільова схема.* Управління ресурсами відповідно до стратегічних програм підприємства. Включає проектний підхід, інновації, розвиток нових напрямів.

4. *Інтегрована схема.* Поєднує функціональний, процесний та стратегічний підходи. Враховує взаємозв'язок між ресурсами для досягнення синергетичного ефекту.

5. *Матрична схема.* Поєднання лінійного та проектного управління ресурсами. Застосовується у великих корпораціях з гнучкими структурами.

6. *Діджиталізована схема.* Використання цифрових технологій, ERP-систем, штучного інтелекту для оптимізації ресурсів. Дозволяє швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі.

Вибір та економічне обґрунтування найбільш раціонального підходу до оцінювання ефективності використання ресурсів промислового підприємства, на нашу думку, ґрунтується на загальній схемі ресурсного управління (рис. 2).

Виходячи з схеми, представленої на рис. 1, можемо стверджувати, що оцінювання ефективності діяльності підприємства з використанням ресурсно-прибуткової моделі базується на комплексному підході. Цей підхід передбачає оцінку ефективності діяльності підприємства з використанням систематизованих результатів комплексного економічного аналізу всіх часткових і узагальнюючих показників використання підприємством наявних ресурсів і отриманих результатів від їх споживання. З використанням такого роду оцінювання з'являється можливість оцінювання рівня ефективності використання ресурсів,

готовності ресурсних можливостей підприємства до виконання його місії, оцінки ефективності всіх можливих інноваційних змін в сфері раціонального використання кожного ресурсу і його впливу на узагальнюючі показники ефективності виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства.

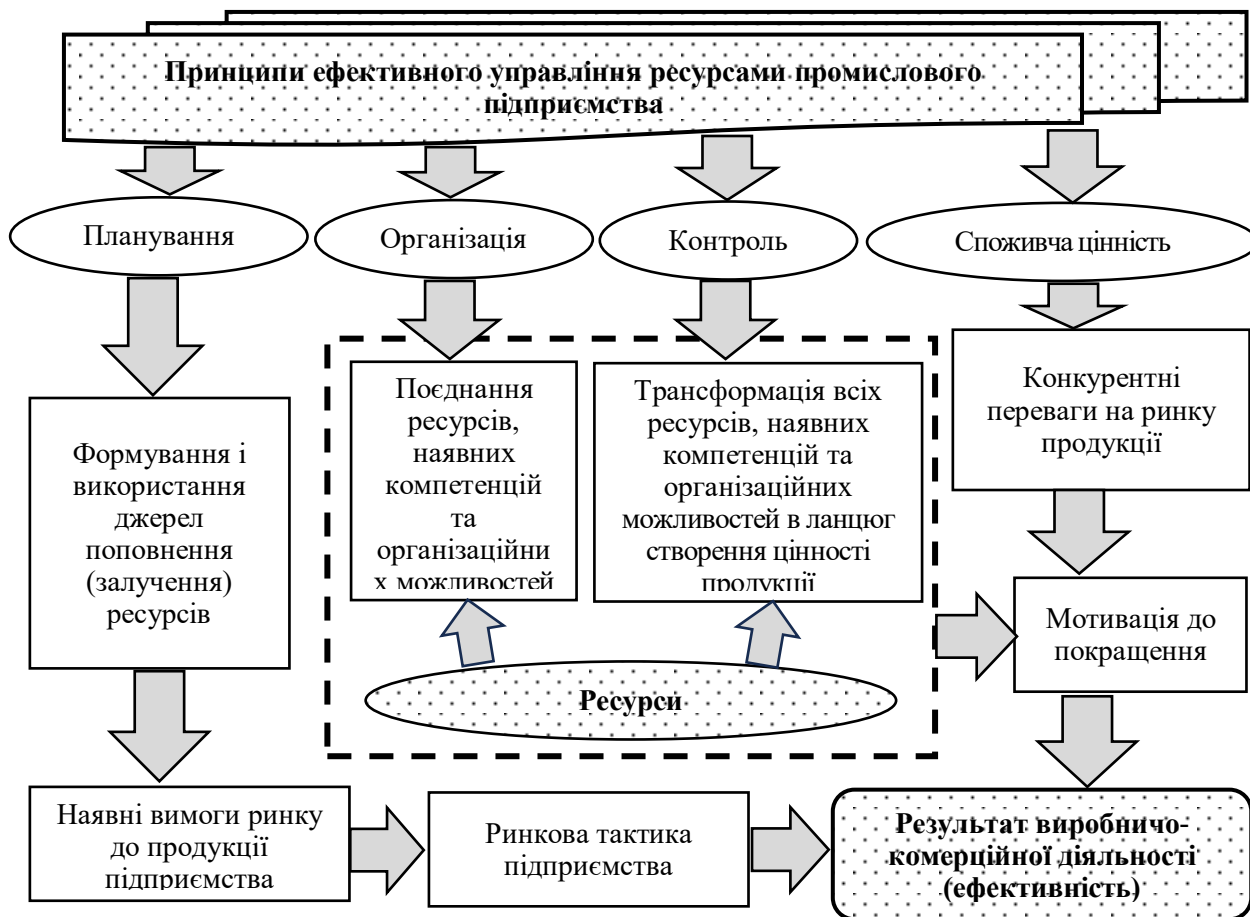

Рисунок 2 – Концептуальна схема ресурсно-прибуткового управління ефективністю діяльності промислового підприємства

Джерело: авторська розробка з використанням [10, 14, 21]

Проведене дослідження на машинобудівних підприємствах Харківського промислового регіону дозволяє зробити висновок про те, що найбільш вживаним підходом до оцінювання ефективності використання ресурсів є модель діагностики ресурсного потенціалу, яка використовується на основі проведення системного (комплексного) дослідження. Такого роду дослідження дозволяє оцінити ступінь та ефективність використання кожного ресурсу підприємства, які в подальшому інтегруються в інтегральний показник ресурсної ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства. Такого роду інтеграція зазвичай проводиться з використанням різного роду як експертних, так і рейтингових

методів. Під час проведення такого роду оцінювання основна увага приділяється найбільш важливим (головним) критеріям, які в цілому можуть об'єктивно характеризувати здатність даного підприємства до ефективної виробничо-комерційної діяльності.

Ефективність розвитку і покращення ресурсних можливостей підприємства, на нашу думку, відтворюється не тільки в його накопиченні (збільшенні розмірів), але і формуванням та використанням методів ефективного управління ресурсними можливостями. При цьому кількісні показники характеризують обсяг і швидкість відтворення кожного з виду ресурсів і ресурсного забезпечення виробничого процесу в цілому, а якісні показники формують підґрунтя для оцінювання ефективності використання ресурсів. Економічні можливості ресурсного підходу до оцінки ефективності виробничої діяльності промислового підприємства представлено на рис. 3.

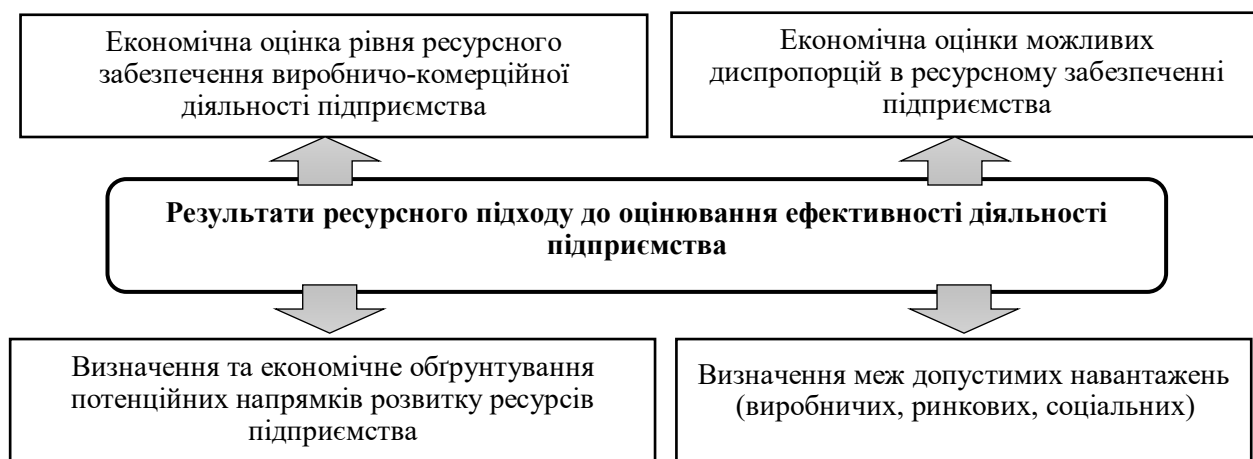

Рисунок 3 – Економічні можливості ресурсного підходу до оцінки ефективності виробничої діяльності промислового підприємства

Джерело: авторська розробка

Ресурсно-прибутковий підхід в першу чергу відтворює оцінку продуктивності та рівня якості практичного використання ресурсів підприємства. В основні оцінювання на засадах ресурсно-прибуткового підходу лежить порівняння одержаного в результаті виробничо-комерційної діяльності підприємства результату з його витратами на отримання цього результату. При цьому отриманий результат має двояке тлумачення та представлення [21]:

- у вигляді економічного ефекту (прибутку) від виробничо-комерційної діяльності підприємства;

- у вигляді соціального ефекту, тобто рівня забезпечення соціальних та екологічних факторів, а також економії ресурсів, що має позитивний вплив на діяльність майбутніх поколінь.

Методичний підхід до практичного використання пропозицій по оцінюванню ефективності діяльності промислового підприємства на засадах ресурсно-прибуткового підходу передбачає виконання певної кількості стадій, сутність яких представлена на рис. 4.

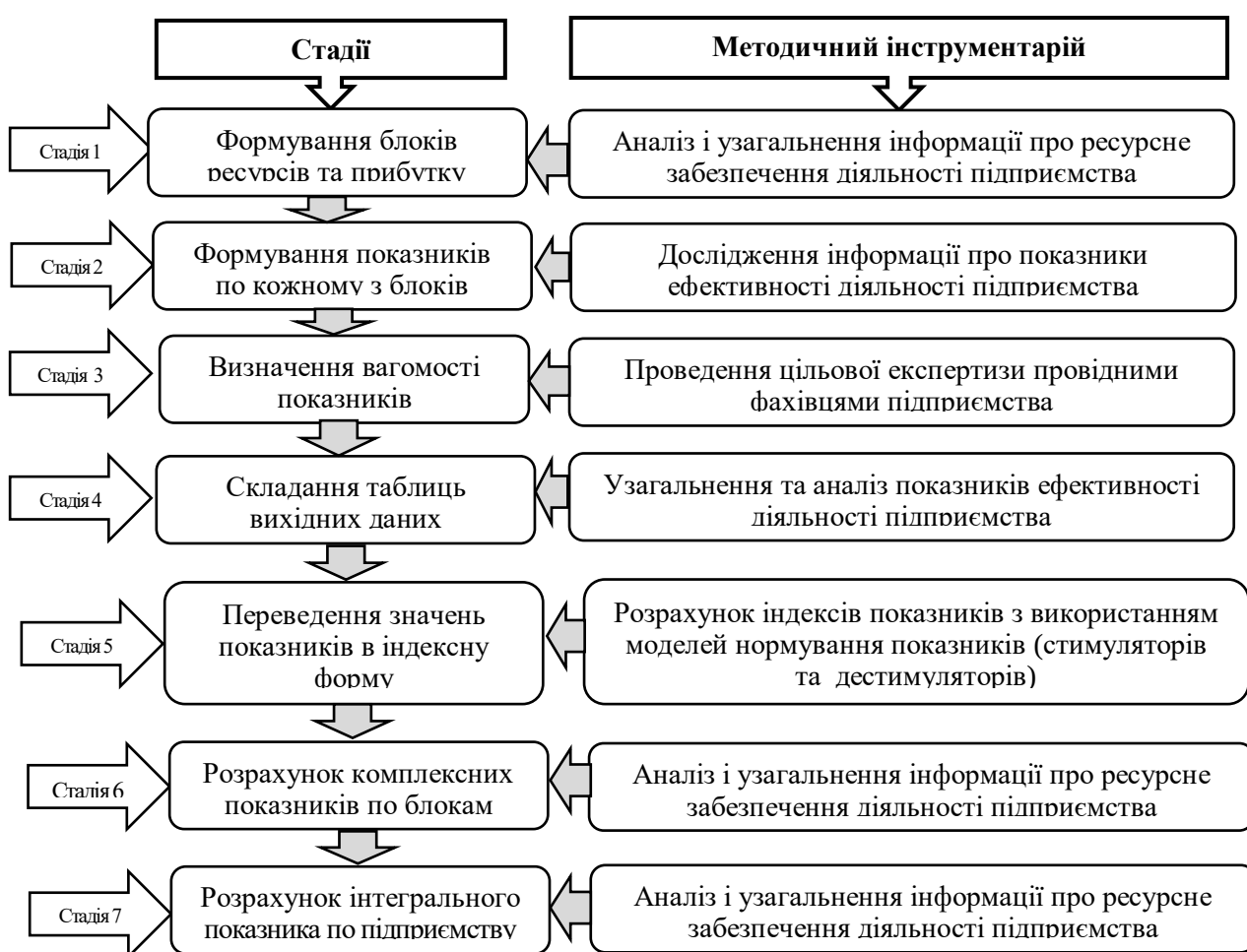

Рисунок 4 – Методичний підхід до визначення ефективності діяльності промислового підприємства на засадах ресурсно-прибуткового підходу
Джерело: авторська розробка

Оцінка ефективності діяльності підприємства здійснюється у вигляді аналітичного результату, тому для отримання адекватного і обґрунтованого результату розрахунків необхідно дотримуватися принципів точності, релевантності, достовірності, комплексності, системності, порівнянності і

періодичності. Залежно від того, яким з наведених принципів віддається перевага, слід використовувати один з можливих методичних підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства на засадах ресурсно-прибуткового підходу [21, с. 129].

Висновки. Результати проведеного дослідження свідчать, що традиційні методи оцінювання ефективності підприємств мають ряд недоліків, зокрема недостатню увагу до використання ресурсів. Запропонована ресурсно-прибуткова модель дозволяє більш комплексно оцінювати діяльність підприємства, враховуючи взаємозв'язок між ресурсами, що залучаються, та отриманими фінансовими результатами.

Розроблена модель дає можливість: оцінювати ефективність використання окремих видів ресурсів (матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних); визначати ключові чинники, що впливають на прибутковість підприємства; знаходити резерви для підвищення ефективності господарської діяльності; покращувати систему управління підприємством шляхом оптимізації ресурсних потоків.

Практичне застосування ресурсно-прибуткової моделі сприятиме підвищенню ефективності стратегічного планування та прийняття управлінських рішень, що є важливим чинником для довгострокового розвитку підприємства в умовах сучасного конкурентного середовища.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Kaplan R. S. and Norton D. P. The Balanced Scorecard – Measures That Drive Performance. Harvard Business Review, 1992. Vol.70, Jan-Feb
2. Porter M. E. The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. NY : Free Press, 1985. (Republished with a new introduction, 1998).
3. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / пер.с англ. В.С. Гуля. Київ : Україна, 2014. 319 с.
4. Говорушко Т.А., Климаш Н.І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія. Київ : «Логос», 2013. 204 с.
5. Гончарук А. Г. Управління ефективністю діяльності підприємства. Одеса : Астропринт, 2012. 260 с.
6. Даньків Й. Я., Макарович В. К. Ефективність діяльності підприємства: аналітичні аспекти // *Бухгалтерський облік і аудит*, 2017. № 6. С. 30–40.
7. Іщенко О. Ф. Оцінка ефективності бізнес-плану підприємства // *Управління розвитком*, 2012. №2. С. 70.

8. Гладенко І. В., Перерва П. Г., Товажнянський В. Л., Кобелева Т. А. Мониторинг производственно-коммерческой деятельности промышленного предприятия // *Вісник НТУ «ХПІ»*, 2009. № 36-1. С. 12–22.
9. Лопатюк О. А. Ресурсний потенціал підприємства: теоретичні аспекти. *Економіка*, 2011. № 5. С. 36–39.
10. Перерва П. Г., Кравчук А. В. Ефективність як економічна категорія. // *Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки)*, 2018. № 15. С. 137–143.
11. Экономическая оценка инновационного потенциала: монография / А. П. Косенко [и др.]; ред.: П. Г. Перерва, Д. Коциски. Харьков: НТУ «ХПИ»; Мишкольц : Мишкольц. техн. ун-т, 2008. 170 с.
12. Череп А. В., Стрілець Є. М. Ефективність як економічна категорія // *Ефективна економіка*, 2013. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_1_26
13. Перерва П. Г. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. проф. Перерви П. Г., проф. Гаврись О. М., проф. Погорелова М. І. Харків : НТУ «ХПІ», 2004. 640 с.
14. Kocziszky György, Pererva P. G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc : NTU «KhPI», 2012. 668 p.
15. Pererva P. G., Kocziszky G., Veres Somosi M. Compliance program: [tutorial]. Kharkov ; Miskolc : NTU "KhPI", 2019. 689 p.
16. Перерва П. Г., Борзенко В. І., Кобелева Т. О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків : НТУ «ХПІ», 2019. 1002 с.
17. Перерва П. Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / за ред. П. Г. Перерви, С. А. Меховича, М. І. Погорелова. Харків : НТУ «ХПІ», 2008. 1080 с.
18. Pererva P., Nagy S., Maslak M. Organization of marketing activities on the intrapreneurship // *MIND Journal*, 2018. № 5. 10 p.
19. Перерва П. Г. Комплаєнс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // *Вісник НТУ «ХПІ»*. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. № 24. С. 153–158.
20. Tkachev M. M., Kobielieva T. O., Pererva P. G. Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights // *Scientific bulletin of Polissia*, 2016. № 4 (8), ч. 2. С. 240–246.
21. Швиданенко Г. О. Управління ресурсами підприємства. Київ : КНЕУ, 2014. 418 с.

REFERENCES:

1. Kaplan R. S. and Norton D. P. The Balanced Scorecard – Measures That Drive Performance. Harvard Business Review, 1992. Vol.70, Jan-Feb.
2. Porter M. E. The Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. NY : Free Press, 1985. (Republished with a new introduction, 1998.)
3. Druker P. Yak zabezpechty uspih u biznesi: novatorstvo i pidpryyemnytstvo [How to ensure success in business: innovation and entrepreneurship] / per.s anhl. V.S. Hulya. K. : Ukrayina, 2014. 319 s.
4. Hovorushko T. A., Klymash N. I. Upravlinnya efektyvnisty diyalnosti pidpryyemstv na osnovi vartisno-oriyentovanoho pidkhodu: monohrafiya [Management of the efficiency of enterprise activities based on a value-oriented approach: monograph]. Kyiv : «Lohos», 2013. 204 s.
5. Honcharuk A. H. Upravlinnya efektyvnisty diyalnosti pidpryyemstva [Management of the efficiency of enterprise activities]. Odesa: Astroprint, 2012. 260 s. 6.
6. Dankiv Y. Ya., Makarovych V. K. Efektyvnist diyalnosti pidpryyemstva: analitychni aspekty [Efficiency of enterprise activities: analytical aspects] // *Bukhhalterskyy oblik i audit*, 2017. № 6. S. 30–40.
7. Ishchenko O. F. Otsinka efektyvnosti biznes-planu pidpryyemstva [Assessment of the efficiency of the enterprise business plan] // *Upravlinnya rozvytkom*, 2012. № 2. S. 70.
8. Hladenko Y. V., Pererva P. H., Tovazhnyanskyy V. L., Kobleleva T. A. Monitorynh proyzvodstvenno-kommercheskoy deyatel'nosti promyshlennoho predpryyatyya [Monitoring of

production and commercial activities of an industrial enterprise] // *Visnyk NTU «KhPI»*, 2009. № 36-1. S. 12–22.

9. Lopatyuk O. A. Resursnyy potentsial pidpryyemstva: teoretychni aspekty [Resource potential of an enterprise: theoretical aspects]. *Ekonomika*, 2011. № 5. S. 36–39.

10. Pererva P. H., Kravchuk A. V. Efektyvnist yak ekonomichna katehoriya [Resource potential of an enterprise: theoretical aspects] // *Visnyk NTU "KHPI" (ekonomichni nauky)*, 2018. № 15. S. 137–143.

11. Ekonomycheskaya otsenka ynnovatsyonnoho potentsyala: monohrafiya [Economic assessment of innovative potential: monograph] / A. P. Kosenko [y dr.]; red.: P. H. Pererva, D. Kotsysky. Kharkov : NTU "KHPY"; Myshkolts : Myshkolts. tekhn. un-t, 2008. 170 s.

12. Cherep A. V., Strilets YE. M. Efektyvnist yak ekonomichna katehoriya [Efficiency as an economic category] // *Efektyvna ekonomika*, 2013. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_1_26

13. Shvydanenko H. O. Upravlinnya resursamy pidpryyemstva [Enterprise resource management]. Kyiv : KNEU, 2014. 418 s.

14. Pererva P. G. Ekonomika i marketynh vyrobnycho–pidpryyemnytskoyi diyalnosti: Navch. posibnyk [Economics and marketing of production and entrepreneurial activity: Textbook] / Za red. prof. Perervy P. G., prof. Havrys O. M., prof. Pohoryelova M. I. Kharkiv : NTU «KHPI», 2004. 640 s.

15. Kocziszky György, Pererva P. G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc : NTU «KhPI», 2012. 668 p.

16. Pererva P. G., Kosziszky G., Veres Somosi M. Compliance program: [tutorial]. Kharkov ; Miskols : NTU "KhPI". 2019. 689 p.

17. Pererva P. G., Borzenko V. I., Kobyelyeva T. O. Intelektualna vlasnist: mahisterskyy kurs: pidruchnyk [Intellectual property: master's course: textbook]. Kharkiv: NTU «KHPI», 2019. 1002 s.

18. Pererva P. G. Ekonomika ta orhanizatsiya innovatsiynoyi diyalnosti : pidruch [Economics and organization of innovative activity: textbook] / za red. P. G. Perervy, S. A. Mekhovycha, M. I. Pohoryelova. Kharkiv : NTU «KHPI», 2008. 1080 s.

19. Pererva P., Nagy S., Maslak M. Organization of marketing activities on the intrapreneurship [Organization of marketing activities on the intrapreneurshi] // *MIND Journal*, 2018. № 5. 10 p.

20. Pererva P. H. Komplaens-prohramma promyshlennoho predpryyatyya: sushchnost y zadachy [Compliance program of an industrial enterprise: essence and tasks] // *Visnyk NTU "KhPI"*. Kharkiv : NTU "KhPI", 2017. № 24. S. 153–158.

21. Tkachev M. M., Kobieliya T. O., Pererva P. G. Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights [Evaluation of holder profits violation of their exclusive rights] // *Scientific bulletin of Polissia*, 2016. № 4 (8), ch. 2. S. 240–246.

Надійшла до редакції 19.04.2025р.